

NOVÁ VÍZIA PRE KOLLÁROVO NÁMESTIE

Bratislava, 24. novembra 2017

Nadácia Green Foundation v októbri ukončila participatívny proces čiastočnej revitalizácie Kollárovo námestia, ktorého výstupy boli významnou súčasťou záverečného workshopu pod vedením placemakera Igora Marka. Spoločne s ďalšími expertmi sa tak zadefinovala prvý krát vízia zmeny Kollárovo námestia.

V stredu 22. novembra 2017 sa uskutočnilo záverečné stretnutie expertov a odborníkov v tomto roku k Projektu čiastočnej revitalizácie Kollárovo námestia. Jeho facilitátorom a sprievodcom bol Igor Marko, známy placemaker, architekt a urbanista pôsobiaci v Londýne, konzultant a poradca projektu.

Iniciátorom Projektu čiastočnej revitalizácie Kollárovo námestia je nadácia Green Foundation. Idea projektu vznikla koncom minulého roka a postupne sa pretransformovala do reálnych a strategických aktivít v spolupráci so samosprávcou, t.j. MČ – Staré mesto (správca námestia) a Magistrátom hlavného mesta SR Bratislava, ktoré je vlastníkom tohto územia. Okrem samosprávy sa aktívne zapojilo do projektu aj množstvo dôležitých partnerov a stakeholderov, ako napríklad Fakulta architektúry, Slovenské centrum dizajnu, Nová scéna, Cyklokoalícia, Amazon, nadácia SPP, nadácia EPH, Architekti Šebo Lichý, a mnohí ďalší. Zámerom projektu je uviesť tverejný priestor Kollárovo námestia do dôstojnejšej podoby čiastočnou revitalizáciou a dizajnovaním programových aktivít, ktorými tak nadobudne ďalšie funkcie.

Nadácia Green Foundation viedla aj v spolupráci s PDCS - mimovládnu organizáciu pôsobiacou v oblasti podpory spoločenského dialógu, občianskej participácie a rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku i v zahraničí – participatívny proces, ktorého výstupy boli prezentované na záverečnom workshope. Súčasťou procesu bolo zapojenie odbornej verejnosti vo forme organizovania 6 tematických okrúhlych stolov, kde rezonovali témy ako architektúra/urbanizmus, doprava, zeleň a životné prostredie, kultúra a sociabilita. Každá oblasť mala svoje špecifiká, ktoré sa na jednotlivých okrúhlych stoloch diskutovali, analyzovali a navrhovali k nim riešenia.

Súčasťou participácie bol aj audit námestia v spolupráci s laickou verejnosťou, ktorý sa pomocou prieskumu územia, pozorovaním a rozhovormi, zameriaval na mapovanie fyzického stavu, správania sa a záujmov návštevníkov. Do prieskumov bolo zapojených približne 500 ľudí, uskutočnilo sa 300 rozhovorov a 150 pracovných stretnutí, ako aj 3 pracovné brigády na námestí.

V úvode záverečného workshopu boli prezentované výstupy participácie, z ktorej vzišlo mnoho zaujímavých zistení a záverov, smerujúc víziu námestia k reprezentatívnemu a zapamätateľnému verejnemu priestoru na mape Bratislavy, s vlastným charakterom a identitou.

Vo výsledkoch participácie rezonovala najmä téma upokojenia automobilovej dopravy. Účastníci workshopu sa zhodli na tom, že ak sa má stať námestie živým a príjemným miestom, treba prijať opatrenia ktoré budú viesť k zredukovaniu tranzitnej automobilovej dopravy cez námestie a celkovému upokojeniu dopravy tak, aby bolo možné priestorovo aj programovo previazať námestie do jedného celku.

Veľkí aj malí susedia v okolí Kollárovhovho námestia predstavujú silný sociálny kapitál. Pre zmenu námestia bude dôležité vytvoriť platformu pre spoluprácu aktérov v území, ktorej ciele by smerovali k oživeniu námestia, k jeho programovaniu i k lepšiemu spravovaniu.

Participatívny proces tiež zdefinoval potrebu pracovať s návrhom funkcií a aktivít, čo povedie k posilneniu charakteru námestia ako destinácie. Je potrebné priamo naviazať na potenciál kultúrnych a akademických inštitúcií, ale aj firiem, prevádzok či obyvateľov a podporiť plynulé fyzické a programové prepojenie centrálného priestoru námestia s okolitými budovami.

Témou bola aj zeleň, čo je jednou z najväčších benefitov Kollárovhovho námestia, potvrdeným aj samotným autitom. Námestie sa môže stať priestorom, ktoré významne ovplyvní miestnu klímu (prašnosť, teplotu, hluk). Riešením zelene, vodných plôch či vodozádržných opatrení je potrebné reagovať na aktuálne environmentálne výzvy a zlepšiť kvalitu životného prostredia v celej lokalite; rozvíjať zelený charakter námestia, ktorý je vnímaný ako hodnota tohto priestoru.

Koncom novembra bude k dispozícii výstupná správa z participatívneho procesu, ktorá bude voľne k dispozícii všetkým dotknutým stranám aj verejnosti.

Na záverečnom workshope po prezentovaní výstupov participácie Igor Marko predstavil budúcu transformáciu námestia a jej jednotlivé fázy od identifikačnej fázy, transformačnej až po integračnú. Predstavil šesť možných scenárov so zdefinovaním status quo, minimálnej zmeny, čiastočnej úpravy, až po kompletnú úpravu námestia, ktorá pomenováva parametre toho, akú by mohlo mať Kollárovo námestie za ideálneho predpokladu budúcu podobu. Aby bol z neho aktívny a atraktívny park musel by prejsť kompletným re-dizajnom. Bolo by to mikronámestie v aktívnom spojení s Múzeom dizajnu, Satelitom. Musela by sa tu upokojiť, či vylúčiť doprava, zlepšiť priechod na námestie Slobody, intergrovať prepojenie na Obchodnú ulicu, vytvoriť nový peší bulvár Mickiewiczova, opraviť mobiliár, lavičky, amfiteáter, zefektívniť osvetlenie a vytvoriť izolačný mikropark s oddychovými mikropriestormi.

Tento scenár predstavujúci maximálnu úpravu námestia je odvážny, no nie nemožný. Na workshope došlo k jednoznačenej zhode všetkých účastníkov, že rozumným strategickým manažmentom, plánovaním, vypracovaním projektovej dokumentácie a aktívnym dialógom s dôležitými stakeholdermi a predstaviteľmi mesta, je dosiahnutie tohto ideálneho stavu určite možný.

Aktuálne čakajú nadáciu Green Foundation ďalšie strategické kroky, rokovania, plánovanie krátkodobých i dlhodobých aktivít a nastavenie ďalšieho procesu zmeny Kollárovhovho námestia tak, aby bolo v budúcnosti krajším miestom pre obyvateľov i

návštevníkov Bratislavy. Práve pre tento zámer už zrealizovala Green Foundation na námestí prvé kroky a aktivity. Čistila námestie, umiestnila chýbajúce smetné koše, prezentovala projekt revitalizácie a dôležitosť významu verejných priestorov pre život človeka, obyvateľa a rozvoj mesta. Čistila a maľovala znehodnotenú stenu budovy v spodnej časti námestia.

V týchto dňoch prebieha kreatívna časť prác vo forme umiestnenia novej profesionálnej graffiti maľby na steny budovy pod vedením výtvarníkov Filipa Sabola a Michal Turkoviča. Maľba by mala byť prevenciou pred ďalším potenciálnym znehodnotením neprofesionálnymi graffiti, či "tagmi". Vizualizácia zároveň upozorňuje na tento zaujímavý priestor, ktorý bol nazvaný po významnej slovenskej osobnosti Jánovi Kollárovi, – slovenskému národovcovi, buditeľovi, spisovateľovi, básnikovi, kňazovi, či politikovi. Maľba komunikuje postupne prichádzajúcu pozitívnu zmenu, ktorá prichádza pre zvrátenie dlhodobého nepriaznivého stavu námestia. Aby "Kollárko" ožilo.

O Kollárovom námestí

Kollárovo námestie vzniklo začiatkom 18. storočia, keď sem z priestorov dnešného Námestia SNP premiestnili obilný trh. Postupne pribúdali trhové stánky, neskôr aj obchod s múkou, piváreň alebo v roku 1880 hostinec Mýtnik. Námestie je pomenované podľa Jána Kollára (1793 – 1852), slovenského národného buditeľa, politika a básnika. Kollárovo námestie bolo v minulosti príjemnou oddychovou zónou. Námestie je prirodzenou súčasťou siete verejných priestorov a leží na trase Hlavná stanica – centrum.

O nadácii Green Foundation

Nadácia Green Foundation, ktorú v roku 2015 založil slovenský filantrop a investor Boris Zelený, sa zameriava na podporu slovenského environmentálneho prostredia a rozvoj sociálnych inovácií. V minulosti Green Foundation podporila drobné projekty, zamerané najmä na lokálne komunity. V súčasnosti prechádza nadácia transformáciou a projekt revitalizácie Kollárovho námestia je prvým výstupom tohto transformačného procesu, ktorého cieľom je vybudovať silnú nadáciu v slovenskom prostredí. Činnosť nadácie odborne garantuje správna rada zložená z expertov z akademického, verejného i súkromného sektora zo strednej Európy.